

Sốc Phản Vệ (Anaphylaxis)

Sốc Phản Vệ là phản ứng dị ứng nghiêm trọng có khả năng đe dọa tánh mạng và phải luôn được xem như là một trường hợp y tế khẩn cấp. Sốc phản vệ xảy đến sau khi tiếp xúc với một chất gây dị ứng mà ta miễn cảm (thường là thực phẩm, côn trùng hoặc thuốc men). Không phải tất cả người bị dị ứng có nguy cơ bị sốc phản vệ.

Điều quan trọng là phải biết các dấu hiệu và triệu chứng của sốc phản vệ

Triệu chứng của sốc phản vệ có khả năng đe dọa tánh mạng bao gồm bất kỳ một trong các điều sau đây:

- Khó thở/ thở thành tiếng
- Sưng lưỡi
- Sưng/ căng thắt trong cổ họng
- Nói chuyện khó khăn và/hoặc giọng khàn
- Thở khò khè hoặc ho dai dẳng
- Chóng mặt liên tục và/hoặc ngã quỵ
- Tái nhợt và đi không vững (ở trẻ em)

Trong một số trường hợp, sốc phản vệ được báo trước bằng các triệu chứng dị ứng ít nguy hiểm như:

- Sưng mắt, môi và/hoặc mắt
- Nổi mề đay/ mẩn đỏ hoặc các vết sưng (do dị ứng)
- Đau bụng, ói mửa (đây là các dấu hiệu của sốc phản vệ do dị ứng côn trùng)

Nhiều yếu tố có thể ảnh hưởng đến mức độ nghiêm trọng của một phản ứng dị ứng, bao gồm tập thể dục, sức nóng, rượu, và ở người bị dị ứng thực phẩm, đó là số lượng ăn vào và cách chuẩn bị thức ăn.

Xác định nguyên nhân gây ra sốc phản vệ rất quan trọng

Bác sĩ thường hỏi một loạt các câu hỏi giúp thu hẹp các nguyên nhân như thức ăn hoặc thuốc uống ngày hôm đó, hoặc có tiếp xúc với côn trùng không. Cách này giúp loại ra các chứng bệnh đôi khi bị nhầm là sốc phản vệ như chứng ngứa tử hoặc cơn động kinh. Nếu nghi ngờ bị dị ứng, nên thử nghiệm dị ứng, thường là thử máu để tìm chất gây dị ứng đặc thù IgE (trước đây gọi là thử nghiệm RAST) hoặc thử nghiệm châm da, nhằm giúp xác định hoặc loại bỏ các nguyên nhân tiềm ẩn.

Thông tin về xét nghiệm dị ứng có sẵn trên trang mạng của ASCIA:

www.allergy.org.au/patients/allergy-testing/allergy-testing

Cần lưu ý có một số phương pháp tự nhận để kiểm tra dị ứng (bao gồm thử nghiệm thức ăn gây độc hại tế bào, thử nghiệm (xung điện) Vega, nghiên cứu cử động cơ thể, kỹ thuật loại trừ dị ứng, hồng mạc học (iridology), thử nghiệm nhịp mạch, thử nghiệm Alcat, thử nghiệm da của Rinkel, phản xạ học, phân tích tóc và thử nghiệm dị ứng thực phẩm IgG) tất cả đều không chứng tỏ xác định được dị ứng về mặt khoa học hoặc y học. Thông tin về các xét nghiệm này có sẵn trên trang mạng ASCIA: www.allergy.org.au/patients/allergy-testing/unorthodox-testing-and-treatment

Điều trị hiệu quả sốc phản vệ cứu được mạng sống

Nếu có nguy cơ bị sốc phản vệ, quý vị sẽ cần bác sĩ điều trị liên tục. Có thể bao gồm:

- **Giới thiệu đến một bác sĩ chuyên khoa về dị ứng/ miễn dịch học lâm sàng***
- **Xác định nguyên nhân gây ra sốc phản vệ** - Bao gồm bệnh sử toàn diện và khám lâm sàng sau khi có giải thích các kết quả thử nghiệm dị ứng.
- **Giáo dục về tránh nguyên nhân gây sốc** - Điều này đặc biệt quan trọng với dị ứng thực phẩm nghiêm trọng, vì tránh thực phẩm là cách duy nhất ngăn ngừa phản ứng dị ứng. Có thể cũng cần lời khuyên từ một chuyên gia có kinh nghiệm về thức ăn gây dị ứng.

Không chịu trách nhiệm: Tài liệu của ASCIA được các thành viên ASCIA phát triển và xem xét, dựa trên các văn bản có sẵn ở thời điểm duyệt xét. Nội dung trong tài liệu này không nhằm thay thế các lời khuyên y khoa chuyên nghiệp, và bắt cứ câu hỏi liên quan đến chẩn đoán và điều trị nên trực tiếp hỏi bác sĩ. © ASCIA 2015

- **Cung cấp Bản Kế Hoạch Hành Động của ASCIA về Sốc Phản Vệ**** - Kế Hoạch Hành Động ASCIA cung cấp hướng dẫn khi nào và cách sử dụng ống tiêm tự động adrenaline.
- **Gặp bác sĩ chuyên khoa dị ứng/ miễn dịch học lâm sàng để thường xuyên theo dõi.**

* Bác sĩ chuyên khoa cung cấp dịch vụ dị ứng và miễn dịch học lâm sàng có danh sách trên trang mạng ASCIA:

www.allergy.org.au/patients/allergy-and-clinical-immunology-services/how-to-locate-a-specialist

** Bản Kế Hoạch Hành Động ASCIA cần được một bác sĩ điền đầy đủ và được giữ cùng với ống tiêm tự động adrenaline.

Bản Kế Hoạch Hành Động ASCIA về Sốc Phản Vệ có sẵn trên trang mạng ASCIA:

www.allergy.org.au/health-professionals/anaphylaxis-resources/ascia-action-plan-for-anaphylaxis

Adrenaline là phương pháp điều trị sốc phản vệ hàng đầu

Adrenaline có hiệu quả nhanh chóng làm đảo ngược ảnh hưởng của sốc phản vệ và là phương pháp điều trị sốc phản vệ hàng đầu. Ống tiêm tự động adrenaline (ví dụ như EpiPen) chứa một liều adrenaline duy nhất, cố định được dành cho những người không cần chuyên môn y khoa như bạn bè, giáo viên, nhân viên giữ trẻ, cha mẹ, người qua đường hoặc cho chính bệnh nhân (nếu họ khỏe mạnh để làm điều này).

Ống tiêm tự động adrenaline chỉ nên được kê toa như một phần trong toàn bộ kế hoạch điều trị sốc phản vệ, bao gồm Bản Kế Hoạch Hành Động ASCIA về Sốc Phản Vệ, cũng như giáo dục cách làm giảm nguy cơ bị phản ứng dị ứng. Nếu quý vị hoặc con mình được kê toa mua ống tiêm tự động adrenaline, điều quan trọng là quý vị cần phải học và thực hành cách sử dụng, dùng thiết bị thực tập mỗi 3-4 tháng.

Xem thêm Thông Tin

Muốn biết các nguồn thông tin về sốc phản vệ (bao gồm Bản Kế Hoạch Hành Động ASCIA, Bản Câu hỏi và Trả lời Thường gặp, Kế Hoạch Du Lịch ASCIA, thông tin về ống tiêm tự động adrenaline, nguồn thông tin và hướng dẫn huấn luyện), hãy vào trang mạng ASCIA:

www.allergy.org.au/health-professionals/anaphylaxis-resources

Quý vị hoặc người trong gia đình bị sốc phản vệ đôi khi khó biết cách đối phó. Nhóm trợ giúp sốc phản vệ cung cấp thông tin hỗ trợ và hữu ích từ những người khác đã từng bị sốc phản vệ. Các tổ chức hỗ trợ bệnh nhân bị sốc phản vệ là:

- Allergy & Anaphylaxis Australia - www.allergyfacts.org.au
- Allergy New Zealand - www.allergy.org.nz

© ASCIA 2015

The Australasian Society of Clinical Immunology and Allergy (ASCIA, Hội Dị ứng và Miễn dịch học lâm sàng Úc châu) là cơ quan chuyên nghiệp hàng đầu, gồm các chuyên gia về dị ứng và miễn dịch học lâm sàng ở Úc và Tân Tây Lan.

Trang mạng: www.allergy.org.au

Email: projects@allergy.org.au

Địa chỉ thư tín: PO Box 450 Balgowlah, NSW Australia 2093

Không chịu trách nhiệm

Tài liệu này được các thành viên ASCIA phát triển và xem xét, dựa trên ý kiến chuyên gia và văn bản in có sẵn ở thời điểm duyệt xét. Thông tin trong tài liệu này không nhằm thay thế các lời khuyên y khoa, và bất cứ câu hỏi liên quan đến chẩn đoán hoặc điều trị nên trực tiếp hỏi bác sĩ.

Tài liệu này không được bắt cứ nguồn thương mại nào tài trợ và không chịu ảnh hưởng từ các tổ chức thương mại.

Nội dung được cập nhật lần cuối vào Tháng Sáu 2015